

In de schoenen van een historicus

De beeldenstorm in Lyon na 100 jaar niet vergeten

Soms doe je als wetenschapper een ontdekking, iets wat nog nergens beschreven staat. Dat gebeurde historicus David van der Linden. In de Lyonese archieven stuitte hij op de specifieke casus die centraal staat in deze lessenserie: de beeldenstorm in Lyon (1562) en de zaak van Guillaume de Rivière de Coyze. Tijdens een driedelige lessenserie duiken leerlingen in deze zaak.

Anita Brongers-Warmelink is hoofd van de Scholierenacademie van de Rijksuniversiteit Groningen. De Scholierenacademie werkt samen met RUG-wetenschappers om actueel wetenschappelijk onderzoek en onderzoeksmethoden toegankelijk te maken voor het primair en voortgezet onderwijs.

Wat?

Bijna honderd jaar na de beeldenstorm streed prior Guillaume in Lyon voor gerechtigheid namens de katholieke kerk. Historicus Van der Linden (tot 2019 verbonden aan de RUG, nu Radboud Universiteit) vond bronnen waaruit is gebleken dat Guillaume argumenten en bewijzen aandroeg, omdat hij hoopte op een schadevergoeding en teruggave van geplunderde goederen. Deze zaak belandde bij twee commissarissen: De Champigny (katholiek) en Montclar de Beaufort (protestant). Zij werden aangesteld door Lodewijk XIV en op hen rustte de schone taak om een oordeel te vellen. Maar dat bleek nog best lastig! We vragen leerlingen om in de huid te kruipen

van de twee commissarissen in Lyon, anno 1661. Tijdens deze lessenserie ervaren leerlingen wat een historicus als onderzoeker doet: hoe je informatie kunt aantreffen en vervolgens aan elkaar moet puzzelen. Tijdens dit puzzelproces komen leerlingen erachter wat er gebeurde bij de beeldenstorm van 1562 in Lyon en waarom daar in 1661 wéér over gepraat moest worden. Ze verplaatsen zich in de context van die tijd door zich in te leven in de twee commissarissen en een advies uit te brengen aan Lodewijk XIV. Ten slotte beantwoordt David van der Linden in een filmpje een aantal kritische vragen, waaronder: wat hebben we in onze tijd aan dergelijk historisch wetenschappelijk onderzoek?

aangaan over ‘geschiedenis als constructie van het verleden.’ Vervolgens gaan de leerlingen aan de slag met het contextualiseren van de informatie: in welke tijd is wat voorgevallen? Hierna kunnen ze aan de slag met de inleefopdracht: wat zouden de commissarissen gezegd kunnen hebben tegen Lodewijk XIV, en hoe moest hij dit oplossen? Tot slot spreekt Van der Linden het verlossende woord: hoe is het volgens hem afgelopen? In dit interview met presentator Erik Dijkstra gaat de historicus ook in op ‘het nut’ van zijn onderzoek. Achter in de docentenhandleiding staan voor alle activiteiten leerling-werkbladen en de begeleidende filmpjes zijn via www.rug.nl/lespakketten te bekijken. Met het lespakket maakt David van der Linden zijn NWO-Veni-onderzoek *Divided by Memory* toegankelijk voor leerlingen en leraren in het voortgezet onderwijs. In dit project onderzocht hij de herinneringen van protestanten en katholieken aan de Franse godsdienstoorlogen (1562-1598). Hoe keken beide bevolkingsgroepen terug op het conflict dat hen tot op het bot had verdeeld? En welke impact hadden hun herinneringen op het samenleven met de voormalige vijand? Het lespakket is digitaal beschikbaar en aan te vragen via scholierenacademie@rug.nl.

Linkerpagina: De beeldenstorm van Lyon door de calvinisten, schilderij uit 1565 van een onbekende schilder. Collectie Musées Gadagne, Lyon.
Links: Louis XIV, schilderij uit 1661-1662 door Charles Le Brun. Collectie Paleis van Versailles.
Onder: Tijdens de beeldenstorm in Lyon werden veel kerken geplunderd. Ook het kasteel van de aartsbisdom van Lyon werd ingenomen. Dit kasteel bestaat tegenwoordig niet meer. Zicht op het kasteel Pierre Encise, Lyon. Schilderij van William Marlow, achttiende eeuw.

Voor wie?

Bovenbouw vwo.

Wanneer?

Tijdvak 5 en 6 (en 10), streven naar absolute macht, reformatie, beeldenstorm, Lodewijk XIV, *transitional justice*.

Hoe lang?

Een, twee of drie lessen, afhankelijk van de onderdelen die je wilt inzetten.

Hoe werkt het?

Het (gratis) lespakket bestaat uit een docentenhandleiding en leerlingmateriaal. In les één introduceer je het thema en de werkwijze aan de hand van een kort animatiefilmpje. Leerlingen gaan vervolgens in twee- of drietallen aan de slag met de flarden informatie die Van der Linden in het archief van Lyon vond over deze zaak. De informatie is niet geordend; dat is de eerste opdracht aan de leerlingen. Je bespreekt de verschillende categorieën die de leerlingen hebben gemaakt om grip te krijgen op de materie. Zo ervaren ze een van de activiteiten van een historicus tijdens zijn onderzoek. Je kunt het gesprek met de klas

Wat levert het op?

Leerlingen verdiepen zich via de inhoud in de wereld van de wetenschapper, in dit geval een historicus. Een aantal vakvaardigheden komt aan bod, waaronder het ordenen van informatie, inleven en contextualiseren. Begrippen en personen als Lodewijk XIV, beeldenstorm, streven naar absolute macht en reformatie worden concreet. Tot slot biedt de lessenserie een gelegenheid om met leerlingen te filosoferen over ‘het nut’ van historisch onderzoek. Kunnen we iets leren van het verleden, of ligt dat ingewikkelder? ■